

Οι σκανδαλιζόμενοι (Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιεροθέου)

Date : Μαΐου 7, 2006

"Πρόκειται για τους σκανδαλιζόμενους, τους υποκύπτοντες στους πειρασμούς από τα σκάνδαλα, αυτούς που χάνουν την πίστη τους ή φεύγουν από την Εκκλησία, γιατί έχουν σκανδαλισθή από διάφορα γεγονότα που συμβαίνουν στην κοινωνία, ακόμη δε και μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας. Εάν οι σκανδαλιζόμενοι έχουν ευθύνη ενώπιον του Θεού και θα δώσουν φρικτό λόγο στον Θεό εν ημέρα κρίσεως, και οι σκανδαλιζόμενοι έχουν την δική τους ευθύνη." Πολύς λόγος γίνεται τον τελευταίο καιρό για τα σκάνδαλα, και μάλιστα για τα εκκλησιαστικά σκάνδαλα, στην ουσία για τα σκάνδαλα που προέρχονται από Κληρικούς που θα έπρεπε να είναι υποδείγματα στους πιστούς.

Σκάνδαλον είναι η παγίδα που τίθεται για την σύλληψη ενός ζώου ή και την καταστροφή του εχθρού. Στους Ιουδαίους ο Θεός λέγει: τα ειδωλολατρικά έθνη "έσονται υμίν εις παγίδας και σκάνδαλα.." (Ιησ. Ν. κγ' 13). Ο Χριστός στον Απόστολο Πέτρο που προσπάθησε να τον εμποδίσει από του να πορευθή προς το πάθος και τον σταυρικό θάνατο του είπε: "ύπαγε οπίσω μου, Σατανά· σκάνδαλόν μου εί· ότι ου φρονείς τα του Θεού, αλλά τα των ανθρώπων" (Ματθ. ιστ',23). Κατ' επέκταση το ρήμα σκανδαλίζω δηλώνει αυτόν που κατασκευάζει παγίδες, που βάζει πειρασμούς σε κάποιους. Επίσης υπάρχει και η λέξη σκανδαλοπλόκος που δηλώνει τον άνθρωπο εκείνον που μηχανεύεται τις παγίδες και τα σκάνδαλα για να προξενήσει κακό στους ανθρώπους.

Τα σκάνδαλα είναι δεδομένα στις μεταπτωτικές κοινωνίες, ακριβώς γιατί ο άνθρωπος βρίσκεται στην κατάσταση της πτώσεως, κυριαρχείται από τα πάθη. Αλλά και όταν αγωνίζεται να τηρήσει το θέλημα του Θεού και τότε οδηγείται προς την τελειότητα, χωρίς ποτέ να φθάσει στο τέλειο. Γι' αυτό και ο Χριστός είπε στους Ιουδαίους της εποχής του: "ανάγκη γαρ εστιν ελθείν τα σκάνδαλα", διότι έτσι αποδεικνύονται οι δόκιμοι. Όμως συγχρόνως τόνισε : "ουαί τω κόσμω από των σκανδάλων ουαί τω ανθρώπω εκείνω δι' ου το σκάνδαλον έρχεται" (Ματθ. ιη', 7).

Υπάρχει, όμως, μια παράμετρος που πρέπει να εντοπισθή σε αυτό το άρθρο. Πρόκειται για τους σκανδαλιζόμενους, τους υποκύπτοντες στους πειρασμούς από τα σκάνδαλα, αυτούς που χάνουν την πίστη τους ή φεύγουν από την Εκκλησία, γιατί έχουν σκανδαλισθή από διάφορα γεγονότα που συμβαίνουν στην κοινωνία, ακόμη δε και μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας. Εάν οι σκανδαλιζόμενοι έχουν ευθύνη ενώπιον του Θεού και θα δώσουν φρικτό λόγο στον Θεό εν ημέρα κρίσεως, και οι σκανδαλιζόμενοι έχουν την δική τους ευθύνη.

Υπάρχουν δύο βασικοί λόγοι για τους οποίους φαίνεται ότι ευθύνονται και οι σκανδαλιζόμενοι.

Ο πρώτος λόγος είναι ότι οι σκανδαλιζόμενοι δείχνουν την πνευματική τους αδυναμία να αντιδράσουν στους πειρασμούς και τις δυσκολίες της ζωής. Όπως ο βιολογικός οργανισμός του ανθρώπου διαθέτει τα αντισώματα και ένα ισχυρό ανοσολογικό σύστημα που αντιδρά σε κάθε ιό, έτσι και ο πνευματικός άνθρωπος θα έπρεπε να είχε ισχυρό πνευματικό ανοσολογικό σύστημα για να αντιδρούσε φυσιολογικά σε κάθε πειρασμική κατάσταση. Και όπως ασθενούν εκείνοι που δεν έχουν καλό και δυνατό ανοσολογικό σύστημα, το ίδιο ασθενούν πνευματικά και εκείνοι που εύκολα σκανδαλίζονται και με τον τρόπο αυτόν δείχνουν ότι δεν έχουν δυνατόν πνευματικό οργανισμό.

Αυτό φαίνεται από το ότι οι άνθρωποι μπορούν να σκανδαλισθούν και από πνευματικά γεγονότα και από υγιείς πνευματικά καταστάσεις, και αυτό συμβαίνει γιατί δεν κατέχουν το κριτήριο της αλήθειας. Οι Φαρισαίοι σκανδαλίσθηκαν από την παρουσία και τους λόγους του Χριστού, χωρίς γι' αυτό να ευθύνεται ο Χριστός, που απεκάλυπτε την αλήθεια. “Οι Φαρισαίοι εσκανδαλίσθησαν ακούσαντες τον λόγον” (Ματθ. ιε', 12). Ο Ίδιος ο Χριστός γνωρίζοντας ότι θα υπάρξουν πολλοί που θα σκανδαλισθούν με το Πρόσωπό Του είπε: “μακάριος εστιν ός εάν μη σκανδαλισθή εν εμοί” (Ματ. ια', 6). Λίγο πριν από το πάθος Του ο Χριστός είπε στους Μαθητές Του: “πάντες υμείς σκανδαλισθήσεσθε εν εμοί” (Ματθ. κστ' , 31). Επίσης, μετά την τελευταία του διδασκαλία, πριν παραδοθή στο μαρτύριο του πάθους, είπε στους Μαθητές Του: “Ταύτα λελάληκα υμίν ίνα μη σκανδαλισθήτε” (Ιω. ιστ', 1). Όχι μόνον ο Χριστός υπήρξε για τους άρρωστους πνευματικά ανθρώπους σκάνδαλο, αλλά και ο Σταυρός του Χριστού δια μέσου των αιώνων είναι σκάνδαλο για τους Ιουδαίους. Κατά την ομολογία του Αποστόλου Παύλου “ημείς κηρύσσομεν Χριστόν εσταυρωμένον, Ιουδαίοις μεν σκάνδαλον...” (Α' Κορινθ. α'23).

Επομένως σκανδαλίζονται όσοι έχουν μικρή και ατελή πίστη, όσοι δεν έχουν μεγάλη γνώση του Θεού και γι' αυτό οι πειρασμοί αποτελούν σκάνδαλα. Ακόμη για τους ανθρώπους που δεν διαθέτουν το κριτήριο της αλήθειας σκάνδαλο μπορεί να είναι ο Χριστός, ο αποκαλυπτικός λόγος Του, η Εκκλησία, η αλήθεια, η Βασιλεία των ουρανών, που δεν ταιριάζουν με την νοοτροπία του κόσμου στον οποίο ζουν.

Ο δεύτερος λόγος που δείχνει την ευθύνη που έχουν και εκείνοι που σκανδαλίζονται είναι ότι κατά κάποιο τρόπο όσοι βρίσκονται σε αυτήν την κατάσταση έχουν την ψυχολογική ανάγκη να σκανδαλίζονται. Αυτό λέγεται από την άποψη ότι οι άνθρωποι της κατηγορίας αυτής ζουν μια ζωή έξω από την φυσική ζωή, όπως την ζούσε ο Αδάμ προ της πτώσεως, και μια ζωή έξω από την αποκαλυπτική αλήθεια που έχει δώσει στον κόσμο ο Χριστός και διαφυλάσσεται μέσα στην Εκκλησία.

Μετά την πτώση του Αδάμ ο Θεός έστειλε στους ανθρώπους τους δικαίους και τους Προφήτες, έδωσε τον νόμο Του, ώστε οι άνθρωποι να έχουν μερικά κριτήρια της αλήθειας και να αποφύγουν την πλάνη. Τελικά ενηθρώπησε το Δεύτερο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδος και αποκάλυψε την όλη αλήθεια, έκανε την Εκκλησία Σώμα Του και έτσι μέσα στην Εκκλησία μπορεί ο άνθρωπος όχι μόνον να βρη την αλήθεια, αλλά και να την ζήσει στην ύπαρξή του.

Όμως, όταν ζη ο άνθρωπος έξω από αυτόν τον αποκαλυπτικό λόγο είναι επόμενο η

φωνή της συνειδήσεώς του να αντιδρά, να διαμαρτύρεται. Επειδή ο πεπτωκώς άνθρωπος δεν θέλει να έλθη σε αντίθεση με τις επιθυμίες του παλαιού ανθρώπου, γι' αυτό και προσπαθεί να βρη πολλές ευκαιρίες και αφορμές για να καθησυχάση την φωνή της συνειδήσεώς του που διαμαρτύρεται, ώστε να εξακολουθή να βρίσκεται στην νοοτροπία και την κατάσταση των παθών.

Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο και τον “εξυπηρετούν” τα σκάνδαλα, και ο ίδιος κατά κάποιο τρόπο θέλει να σκανδαλίζεται. Με αυτήν την έννοια ο εμπαθής άνθρωπος ρέπει προς τον εντοπισμό και την αναζήτηση των σκανδάλων, αρέσκειται σε αυτά για να καθησυχάζη την συνείδησή του και να μη ακολουθή τον σκληρό και ανηφορικό δρόμο της αρετής. Η σκέψη του είναι η ακόλουθη. “Εφ' όσον υπάρχουν άλλοι Χριστιανοί και μάλιστα Κληρικοί και δη Επίσκοποι, οι οποίοι παραβαίνουν κατά ποικίλους και διαφόρους τρόπους τον νόμο του Θεού, τότε δικαιολογούμαι κι' εγώ που ζώ κατ' αυτόν τον τρόπο”.

Και οι δύο λόγοι που αναφέραμε δείχνουν ότι οι σκανδαλιζόμενοι είναι άρρωστοι πνευματικά. Αυτό φαίνεται και από το γεγονός ότι οι άγιοι δεν σκανδαλίζονται από ό,τι βλέπουν στην κοινωνία. Και όχι μόνον δεν σκανδαλίζονται, αλλά αντιμετωπίζουν τα μαρτύρια και τους πειρασμούς με πίστη ακλόνητη και θάρρος ακατάβλητο. Η Χάρη του Θεού τους ενισχύει και τους ενδυναμώνει. Ισχύει σε αυτούς ο λόγος του Αποστόλου Παύλου: “πέπεισμαι γαρ ότι ούτε θάνατος ούτε ζωή ούτε, άγγελοι ούτε αρχαί ούτε δυνάμεις ούτε ενεστώτα ούτε μέλλοντα ούτε ύψωμα ούτε βάθος ούτε τις κτίσις ετέρα δυνήσεται ημάς χωρίσαι από της αγάπης του Θεού της εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών” (Ρωμ. η', 38-39).

Ακριβώς για τον λόγον αυτόν ο Χριστός ομίλησε για την ανάγκη να κόβη κανείς την αιτία του σκανδάλου, που δεν ευρίσκεται τόσο έξω από τον άνθρωπο, αλλά μέσα του. Είπε ο Χριστός: “πάς ο βλέπων γυναίκα προς το επιθυμήσαι αυτήν ήδη εμοίχευσεν αυτήν εν τη καρδία αυτού”. Και στην συνέχεια, είπε: “ει δε ο οφθαλμός σου ο δεξιός σκανδαλίζει σε, έξελε αυτόν και βάλε από σου· συμφέρει γαρ σοι ίνα απόληται έν των μελών σου και μη όλον το σώμα σου βληθή εις γέενναν” (Ματθ. ε' 29). Κατά τον ιερό Χρυσόστομο, μιλώντας ο Χριστός για δεξιό οφθαλμό, δεν εννοεί κάποιο μέλος του σώματός του, αλλά “περί των οικείως προς ημάς εχόντων”. Έτσι ο άνθρωπος δεν πρέπει να δικαιολογείται ότι ο άλλος του δημιουργεί προβλήματα, αλλά θα πρέπει να προβαίνει ο ίδιος σε κάθε ενέργεια για να απαλλαγεί από το σκάνδαλο που του δημιουργεί πειρασμό. Αυτό σημαίνει ότι και ο ίδιος έχει προσωπική ευθύνη γι' αυτό. Όλα τα ανωτέρω δεν εγράφησαν για να αμνηστευθούν τα σκάνδαλα και να δικαιολογηθούν οι σκανδαλίζοντες, οι οποίοι οπωσδήποτε έχουν μεγάλη ευθύνη για τα προβλήματα που δημιουργούν, αλλά για να εντοπισθή η αλήθεια ότι δεν πρέπει κανείς να δικαιολογείται για το ότι δεν ζη την ζωή που μας έχει αποκαλύψει ο Χριστός, λόγω των υπαρχόντων σκανδάλων. Τα σκάνδαλα, εκτός των άλλων, αποκαλύπτουν την ασθένεια και των σκανδαλιζομένων. Και οι σκανδαλιζόμενοι έχουν ευθύνη για το ότι σκανδαλίζονται. Και θα δώσουν και αυτοί, όπως και οι σκανδαλίζοντες, λόγο στον Θεό κατά την Δευτέρα Του Παρουσία. (Πηγή: 'Εκκλησιαστική Παρέμβαση' 6-4-2005)